

Sämst i Sverige på naturskydd

Rödlistan blir längre och östra Småland har minst skyddad landareal i hela Sverige. Trots detta präglas politiken av passivitet eller dåliga förslag, vilket försämrar det goda liv som även våra barn och barnbarn har rätt till. Inför valet vill Naturskyddsföreningen därför veta vad politikerna tycker.

Nyligen togs havsörnen och uttern bort från den [svenska rödlistan](#). Goda nyheter för två av östra Smålands karaktärsarter. Tyvärr rör det sig om undantag. Den förhärskande trenden är att listan över hotade arter har blivit längre sedan förra rapporten 2020.

I östra Småland förvärras läget av att andelen skyddad natur är den lägsta i landet. Bara 1,7 procent av landarealen har ett starkt och långsiktigt skydd. Därtill går arbetet med att skydda mer värdefull natur trögt. Sedan 2015 har den skyddade landarealen bara ökat med tusen hektar, vilket motsvarar en promille av Kalmar län när Öland inte räknas med.

Minskad biologisk mångfald gör våra ekosystem mer sårbara. Barkborrnarnas framfart i länets granåkrar efter torkan 2018 gav ett smakprov på vad som väntar. Naturskydd är ingen lyx, utan en nödvändig försäkring till kommande generationer, som får hantera ett varmare och allt mer bångstyrt klimat. Vad gör då våra politiker på nationell, regional och lokal nivå?

När Naturskyddsföreningen i höstas granskade [Tidö-regeringens naturvårdspolitik](#) dominerade omdömena dåligt och uselt. Det har handlat om nedskurna anslag, uppluckrat strandskydd, ökad jakt och en ovilja att förverkliga flera EU-initiativ kring skog, biologisk mångfald och vatten. Utflyttning av trålgränsen och förbud mot bottentrålning i marina reservat är två positiva undantag i ett övrigt dystert mörker.

Regioner har inget huvudansvar för biologisk mångfald och naturskydd. Däremot finns det tydliga kopplingar till folkhälsa, rekreation och regional utveckling, vilket borde motivera ett större engagemang. I region Kalmars [utvecklingsstrategi](#) står det att *”levande landsbygder med höga naturvärden”* är en av länets styrkor. I samma strategi varnas det för minskad befolkning i många kommuner, samtidigt som besöksnäringen gör länet till en attraktiv plats för besökare, företag och invånare. Utifrån de slutsatserna är det märkligt att regionens majoritet, bestående av Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet, inte har agerat för möjligheten att ombilda Hornsö ekopark till en framtida nationalpark. Här finns 11 000 hektar statlig mark som inte bara kan stärka naturskyddet, utan även sätta östra Småland på kartan för internationella besökare till en blygsam kostnad för regionen och berörda kommuner.

I östra Småland uppgår den formellt skyddade landarealen till knappt 17 000 hektar. Länets tio kommuner på fastlandet förvaltar nästan lika mycket gemensamt ägd mark. Är inte detta mark där naturskyddet bör prioriteras och insatser göras för att restaurera

förstörd natur enligt den EU-förordning som trädde i kraft i augusti 2024? Fördelarna vore flera. Vild och vacker natur är [en viktig konkurrensfördel](#) för kommuner som vill locka nya invånare från storstäder i Sverige och Europa. Men istället används länets kommunala skogar främst som råvarukälla till massabruk och sågverk. Vinsten för varje kommun motsvarar i bästa fall kommunalskatten från ett dussin hushåll, vilket gör upplägget tvivelaktigt. Och samtidigt som kommunala styrdokumenterna är fulla av goda intentioner kring hållbarhet, miljö och klimat, gäller alltså kortsiktiga vinstkrav för medborgarnas egna skogar.

Inför höstens val undrar därför Naturskyddsföreningen om det inte är dags för politiken på nationell, regional och kommunal nivå att agera för ett ökat naturskydd på gemensamt ägd mark? Eller ska ansvaret för Sveriges naturarv och vår biologiska mångfald endast läggas på länets privata skogs- och markägare?

Jan Herrmann, Per Jiborn och Anders Nylander

Naturskyddsföreningen i Kalmar län

Publicerad i [Barometern](#) den 17 april 2026